

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 3. oktober 2024
Kontor: Internationalt Kontor
Sagsbeh: Maria F. Axelsen
Sagsnr.: 2024-10288
Dok.: 3458014

Supplerende samlenotat for sager på Justitsministeriets område, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 10.-11. oktober 2024

Side:

2-5	Punkt 6	Fremme adgangen til retssystemet som en del af retsstatsprincippet og konkurrenceevne
		- <i>Meningsudveksling</i>

Dagsordenspunkt 6: Fremme adgangen til retssystemet som en del af retsstatsprincippet og konkurrenceevne

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger.

1. Resumé

Emnet er på dagsordenen som frokostdrøftelse for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 10.-11. oktober 2024. Meningsudvekslingen vil omhandle hvordan adgangen til en lige og effektiv adgang til domstolene, herunder særligt for små og mellemstore virksomheder (SMV'er) forbedres gennem gennemsigtighed, klarhed og tilgængelighed af lovgivning og juridisk information. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side kan der generelt støttes op om Kommissionens indsats for at styrke og sætte fokus på retsstatsprincippet og konkurrenceevnen i EU.

2. Baggrund

1. Adgangen til domstolene har de senere år været drøftet i regi af RIA, men fokus har primært været på enkeltpersoners adgang til retssystemet. Ministrene har i den forbindelse udvekslet synspunkter om vigtige aspekter såsom adgang til advokat, uddannelse af dommere, barrierer for adgang til domstolene for sårbare mennesker og retshjælp.

Det ungarske formandskab finder det vigtigt, at der nu indføres et nyt perspektiv i drøftelserne – hvordan adgang til domstolene kan sikres for økonomiske aktører med få ressourcer og finansielle midler, især SMV'er, og dermed skabe et juridisk miljø, der ikke medfører disproportionale og uholdbare byrder for dem, der skal anvende retsvæsenet.

Formandskabet finder, at effektive og tilgængelige retssystemer er afgørende for at forbedre investeringsklimaet og bæredygtigheden af langsigtet vækst, og derfor bidrager til konkurrenceevnen.

I denne henseende er gennemsigtighed, klarhed og tilgængelighed af EU-lovgivning og national lovgivning, herunder juridiske fortolknin- ger fastsat i retspraksis og forklaringer af retsakter, af særlig betyd- ning. Formandskabet finder derfor, at lovgivning og retspraksis bør offentliggøres i et maskinlæsbart format i offentligt tilgængelige og interoperable databaser som for eksempel e-Justice Portalen og e-CODEX.

En sådan omfattende adgang til lovgivning og retspraksis ville give mulighed for udbredt brug af AI-værktøjer, støtte EU's juridiske tek- nologivirksomheder og øge såvel SMV'ernes som medlemsstaternes konkurrenceevne.

2. Under de uformelle RIA-rådsdrøftelser i juli blev det drøftet, at AI-aktiverede applikationer i medlemsstaterne kan hjælpe ikke kun bor- gere, der søger juridisk rådgivning, men også SMV'er med at navigere i lovgivningens kompleksitet. Disse applikationer kan give brugere avancerede søgefunktioner og chatbotløsninger til at understøtte deres juridiske forskning.

AI-forordningen forventes her af spille en væsentlig rolle. Ligeledes nævnes fremme af frivillig brug af alternativ tvistbilæggelse (ADR) som et andet vigtigt redskab til at fremme effektiv adgang til domsto- lene ved samtidig at reducere byrden på retssystemet.

Endvidere tilkendegav Kommissionen under drøftelserne, at konkur- renceevne og vækst vil være en prioritet for den nye Kommission på samme måde, som det var tilfældet for den forrige. Det er en generel prioritet for Kommissionen at udforme bedre EU-lovgivning, da det særligt er vanskeligt for SMV'er at implementere EU-lovgivning, der ofte er skrevet i et kompliceret juridisk sprog og spredt ud i flere rets- akter. Kommissionen fandt desuden ligesom formandskabet, at der var problemer med håndhævelse af krav i grænseoverskridende situatio- ner, særligt i forhold til retternes kompetence samt anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, der er truffet i medlemsstaterne i civile og handelsretlige sager. Kommissionen vil derfor se på en fornyelse

af Bruxelles I, der regulerer regler mellem EU-medlemsstaterne (bortset fra Danmark) om værneting, gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i civile sager og Rom I-forordningerne, der regulerer lovvalg i kontraktforhold.

3. Formål og indhold

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 10.-11. oktober 2024.

Det ungarske formandskab finder det vigtigt, at drøftelserne om adgangen til domstolene udvides med en drøftelse af, hvordan adgang til domstolene kan sikres for økonomiske aktører med færre ressourcer og finansielle midler, især SMV'er, og dermed skabe et juridisk miljø, der ikke medfører disproportional og uholdbare byrder for dem, der skal anvende retsvæsenet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen har ingen statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Hovedparten af EU-medlemsstaterne, herunder Danmark, har løbende udtrykt støtte til Kommissionens øgede fokus på retsstatsprincippet og monitorering af retsstatsforholdene på tværs af EU og i de enkelte medlemsstater.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen finder det afgørende, at alle medlemsstater lever op til EU's grundlæggende værdier, herunder demokrati og retsstatsprincippet. Efterlevelse af retsstatsprincippet er afgørende for både legitimiteten og effektiviteten af samarbejdet mellem EU's medlemsstater.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.